

Оскільки основне русло модернізації вищої школи проходить через інноваційну діяльність викладацького колективу, найголовніше і найскладніше завдання – забезпечення розвитку пізнавального, морального, творчого, комунікативного, естетичного потенціалів особистості викладача.

Отже, інноваційні процеси розвиваються на різних рівнях системи вищої освіти і стосуються різних компонентів освітнього процесу. Слід наголосити на необхідності створення педагогічних умов (наявні умови можуть сприяти або перешкоджати інноваційному процесу), що забезпечують розвиток інноваційних освітніх процесів у вищій школі.

Список використаної літератури

1. Гурье Л. И. Инновации в последипломном образовании преподавателей вузов: опыт стран СНГ / Л. И. Гурье, Л. Л. Маркина // Инновационные технологии – стратегия развития России : наука, образование, производство : тезисы докладов Всерос. науч.-практ. конф. 26-27 марта 2009 г. – Набережные Челны : Изд-во Кам. гос. инж.-экон. академии, 2009. – С. 259-263.
2. Гурье Л. И. Последипломное образование преподавателей вуза в условиях инновационных процессов / Л. И. Гурье. – Казань : Школа, 2008. – 224 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : [навч. посіб.] / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Кремень В. Г. Освіта і наука України : шляхи модернізації. (Факти, роздуми, перспективи) / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
5. Маркіна Л. Л. Дидактичні основи розвитку творчої особистості студентів / Л. Л. Маркіна // Наукові записки : зб. наук. статей Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. – С. 114-120.

Віктор Федоренко

ІННОВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Поняттям “інновація” позначають нововведення, новизну, зміну, введення нового. Стосовно педагогічного процесу, інновація означає введення нового в цілі, зміст, форми і методи навчання та виховання; в організацію спільної діяльності вчителя і учня, вихованця. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих учителів і цілих колективів [1, с. 124].

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується відходом від тоталітарної уніфікації і стандартизації педагогічного процесу, інтенсивним переосмисленням цінностей, пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання.

Важливим елементом загальної культури педагога, яка втілює у собі знання, навички та індивідуальні риси його особистості є його педагогічний досвід. Він розвивається, збагачується протягом усієї діяльності педагога що зумовлено постійними змінами у практичній педагогічній діяльності, освітніх надбаннях педагога.

Педагогічний досвід – це сукупність знань, умінь і навичок, способів здійснення творчої педагогічної діяльності, емоційно-ціннісних ставлень, здобутих у процесі практичної навчально-виховної роботи. Педагогічний досвід може бути масовим і передовим. Передовий педагогічний досвід формується на основі масового, завдяки оволодінню об’єктивними педагогічними закономірностями.

Передовий педагогічний досвід – це діяльність педагога, яка забезпечує стійку ефективність навчально-виховного процесу шляхом використання оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання та виховання, нових систем навчання і виховання або вже відомих форм, методів, прийомів, засобів роботи на основі їх удосконалення [3, с. 455-456].

Із метою вдосконалення професійної майстерності молодих вчителів та впровадження передового досвіду педагога у відповідності з планами підвищення кваліфікації

вчителів, раз у 5 років проходять навчання в інститутах вдосконалення вчителів або на спеціальних факультативах педагогічних учбових закладів. Курси підвищення кваліфікації організовані для підвищення рівня теоретичної, предметної і психолого-педагогічної підготовки вчителів; організації роботи по вивченню нових освітніх програм, освітніх державних стандартів, збагачення новими педагогічними технологіями, формами і методами навчання та виховання; організації роботи по вивченню нових нормативних документів, інструктивно-методичних матеріалів, надання науково-методичної допомоги вчителям по діагностичній індивідуалізованій і диференційованій основі; надання консультативної допомоги вчителям в організації самоосвіти і підвищення загального рівня професійно-педагогічної культури.

Для вчителя професійна підготовка продовжується протягом усього періоду його професійної діяльності. Неперервність професійної освіти вчителя є необхідною передумовою його творчих здібностей, інтегративним елементом його життєдіяльності, умовою постійного розвитку індивідуального педагогічного досвіду. Ріст професійної майстерності і педагогічної культури вчителя йде більш інтенсивно, якщо особистість має активну позицію, якщо практичний її досвід осмислюється і об'єднується соціальним і професійним досвідом, якщо в педагогічному колективі підтримується творчий професійний пошук [3, с. 244].

У 2012 році для успішного впровадження нового державного стандарту освіти біля 25 тисяч педагогів пройшли перепідготовку за програмою «Нові школи – новий стандарт». Це вчителі математики, інформатики, іноземних мов, природознавства, фізичного виховання та інших дисциплін. Велика увага приділялась нововведенням, які будуть запроваджені в школах із 1 вересня 2012 року. Як відомо, новий державний стандарт передбачає створення нових навчальних програм, розвантаження неактуального і застарілого матеріалу. Увага педагогів націлювалась на те, що у навчальні плани з усіх предметів закладено здоров'язберігаючий компонент. Уроки фізичного виховання збільшено до 3-х годин на тиждень. Програма з фізичної культури зазнала найбільших змін, вона побудована у вільному режимі, де кожна школа формує заняття під себе. До речі, з цього року фізичне виховання не оцінюється, так як і малювання та музика.

Також увага вчителів націлювалась на те, що відповідно до нового державного стандарту вилучено із шкільної програми твори літератури, які діти не готові вивчати психологічно, де є надмірна жорстокість, вилучено надто сумні і надто трагічні твори. Увагу педагогів націлено на те, що у виборі творів для вивчення дітьми як зі світової, так і української літератури, вчителю надається велика свобода. Для нього головне – захопити дитину читанням. Скорочено вивчення творів Пушкіна, Довженка, вилучені байки Є. Дударя, зрозуміло, що не будуть вивчатися твори «Жовтий князь», «Марія», «Огненне коло». У курсі історії України дуже мало місця відводиться темі національно-визвольних змагань у 30-60-х роках 20 століття – це робиться за вибором учителя і залежно від місця проживання.

Нововведенням є і те, що з 1-го класу вводиться вивчення іноземної мови. Зміни сталися і у викладанні дисципліни «Навколишній світ». Її замінено на звичне «Природознавство». Увагу вчителя націлено на те, що дитячу цікавість слід направляти не на вивчення навколишнього світу: родини, дороги з дому до школи, двору, а просто на природу. Увага вчителів була зосереджена і на тому, що всі книги для 1-го класу оновлено [2, с. 5-7].

Таким чином, основу інноваційних процесів в освіті складають дві важливі проблеми педагогіки – проблема вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду та проблема впровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику. Результатом інноваційних процесів слугує використання теоретичних і практичних нововведень, а також таких, що утворюються на межі теорії і практики. Учитель може виступати автором, дослідником, користувачем і пропагандистом нових педагогічних технологій, теорій, концепцій. Водночас керівники навчального закладу проводять цілеспрямований відбір, оцінку й застосування на практиці досвіду колег, нових ідей, методик, запропонованих наукою. Потреба в інноваційній спрямованості педагогічної діяльності в умовах розвитку освіти спричинена певними обставинами.

По-перше, розбудова суверенної держави викликала необхідність докорінної зміни системи освіти, методології і технології організації навчально-виховного процесу у навчальних закладах різного типу: ліцеях, гімназіях, авторських школах, коледжах, приватних, недільних, духовних школах тощо. Пошуки, які ведуть колективи навчальних закладів нового типу, можуть збагатити не лише шкільну практику, а й педагогічну науку.

По-друге, виконання соціального замовлення сучасного етапу розбудови нашої держави – особистості, здатної засвоювати й творчо розвивати культуру, потребує постійного пошуку нових організаційних форм, індивідуального підходу до особистості, нових технологій навчання і виховання. В цій ситуації суттєво зростає роль і авторитет педагогічного знання, яке може стати теоретичною базою для нових пошуків, інновацій.

По-третє, змінився характер ставлення учителів до факту засвоєння і застосування педагогічних нововведень. Якщо раніше інноваційна діяльність обмежувалася використанням рекомендованих зверху нововведень, то сьогодні вона набуває дослідницько-пошукового характеру: учитель обирає нові програми, підручники, використовує нові прийоми і способи педагогічної діяльності.

По-четверте, створилася реальна ситуація конкурентоздатності закладів освіти, спричинена входженням загальноосвітніх навчальних закладів у ринкові відносини, створенням нових типів навчальних закладів, у тому числі й недержавних. Інноваційні процеси є механізмом інтенсивного розвитку школи та педагогіки. Інновації функціонують на рівнях створення, освоєння і втілення.

Будь-яка інновація поступово перетворюється у звичні поняття і дії, отримуючи статус стереотипної. На першому етапі інновація сприймається як чужорідний елемент у педагогіці, часто викликає різку протидію, здається прожектерством. Із часом інновація перевіряється практикою, набуває масового визнання. На останньому етапі новий підхід до навчання чи виховання стає відомим і входить до системи навчально-виховної роботи.

Список використаної літератури

1. Кремень В. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результат / В. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
2. Лебідь Т. О. Новини в освіті / Т. О. Лебідь // Шкільний світ. – 2012. — № 16. – С. 5-7.
3. Фіцула М. Педагогіка : [навч. посіб.] / М. Фіцула. – Вид. 2-е, доповн. – К. : Альма-матер, 2005. – 560 с.

Дар'я Мостова

ПЕДАГОГІЧНІ НОВАЦІЇ У ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ

*«Педагогічна ідея – це повітря,
у якому розправляє крила педагогічна творчість».*

В. О. Сухомлинський

Пріоритетним напрямом розвитку освітньої системи України, що підтверджено державними законами та нормативними документами, є забезпечення якісної освіти. Тому впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес є одним із найважливіших питань, які сьогодні розглядаються в освіті.

Для сучасного суспільства впровадження інновацій в освіту має не стільки теоретичне, скільки практичне значення, оскільки в умовах глобалізації воно стосується його історичного розвитку та перспектив, які пов'язані з так званими «високими технологіями».

Зміни, які відбуваються у суспільстві, вимагають винахідливості, швидкості, творчого підходу до розв'язання проблем, уміння застосовувати знання в реальному житті. Однак ці вміння не беруться нізвідки, їх треба формувати і розвивати. Тому школа, яка